Charles Translator for Ukraine

Martin Popel popel@ufal.mff.cuni.cz

Charles University Faculty of Mathematics and Physics Institute of Formal and Applied Linguistics

March 2022: over 200 000 Ukrainian refugees in Czechia

Charles Translator for Ukraine: Start

• March 1, 2022:

Hi folks,

Shouldn't we build a Czech-Ukrainian translator and put it on Lindat?

Many people use Google Translate that pivots through English and a direct translator would be better.

Best, Jindřich Libovický

Charles Translator for Ukraine: Start

• March 1, 2022:

Hi folks,

Shouldn't we build a Czech-Ukrainian translator and put it on Lindat?

Many people use Google Translate that pivots through English and a direct translator would be better.

Best, Jindřich Libovický

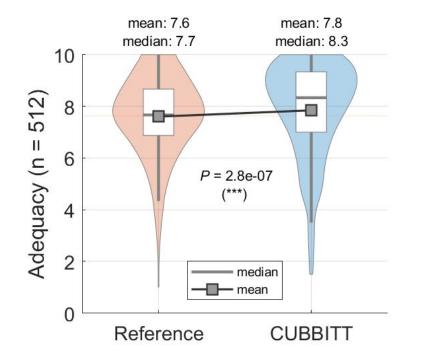

ÚFAL 4 Ukraine Team:

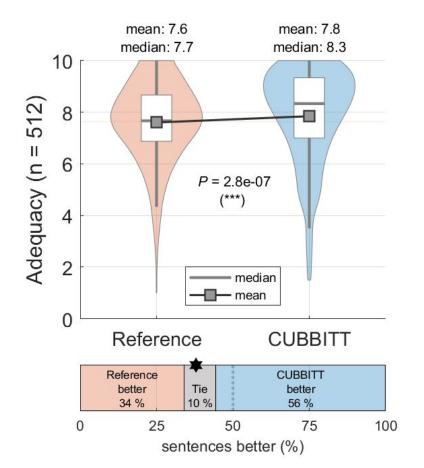
Martin Popel, Jindřich Libovický, Jindřich Helcl, Ondřej Košarko, David Nápravník, Tomáš Krabač, Michal Novák, Rudolf Rosa, Zdeněk Kasner, Lucie Poláková, Jaroslava Hlaváčová, Mariia Anisimova, Martin Majliš, Denys Bojko, Tomáš Musil, Tereza Chlaňová, Oxana Čmelíková and other volunteers

Lindat (CLARIN/CLARIAH-CZ) translation service

) C C (lindat.mff.o	cuni.cz/services	/translation/				<	*	a *	•
INDAT	Catalog	Repository	Education	Projects	Tools	Services	About 👻	Sariah-eu	CLARIN .	À
LINDAT Trans	lation									
Translate	Docs									
	lation service i	s available for pe	rsonal and non-			ms of use for r	nore details).			
Source Czech				Ta V	arget English				~	
🗌 advan	ced									
Input ser	ntences			Т	ranslation					
Transla	te Choose fil	e		10					10	
	10								~	
Martin Poj CUBBITT r Popel, M.,	bel nodels, en<->cs, Tomkova, M., Ton	stems trained by: en<->fr, en<->pl as (nek, J. et al. <i>Transfo</i> ile to human profess	rming machine trans				7-020-		Ç	

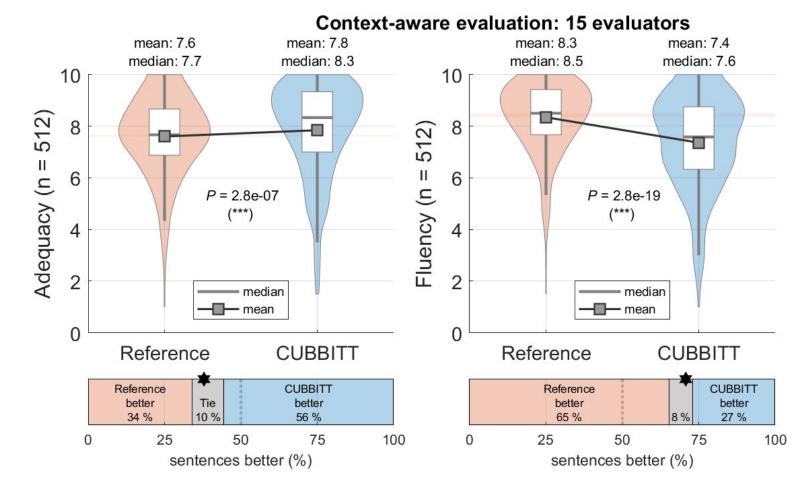

In 2020, a human evaluation showed our NMT system called CUBBITT is **more adequate than a human** reference translation (by a translation agency).

In 2020, a human evaluation showed our NMT system called CUBBITT is **more adequate than a human** reference translation (by a translation agency).

34% sentences: human more adequate 56% sentences: NMT more adequate

6273 Accesses 76 Altmetric Metrics

- March 1: *Hi folks, Shouldn't we build a Czech-Ukrainian translator and put it on Lindat?*
- March 12: hackathon to develop a new frontend

• March 1: *Hi folks*,

Shouldn't we build a Czech-Ukrainian translator and put it on Lindat?

- March 12: hackathon to develop a new frontend
- March 14: first cs ⇒ uk translator published at LINDAT/CLARIN

Українською			≽ Česky	COPY	0
Зараз заява готова.	×	↔		šení připraveno. шенí пржіправено.	

THE LINDAT/CLARIAH-CZ PROJECT (LM2018101; formerly LM2010013, LM2015071) IS FULLY SUPPORTED BY THE MINISTRY OF EDUCATION, SPORTS AND YOUTH OF THE CZECH REPUBLIC UNDER THE PROGRAMME LM OF LARGE INFRASTRUCTURES

• March 1: *Hi folks*,

Shouldn't we build a Czech-Ukrainian translator and put it on Lindat?

- March 12: hackathon to develop a new frontend
- March 14: first cs ⇒ uk translator published at LINDAT/CLARIN

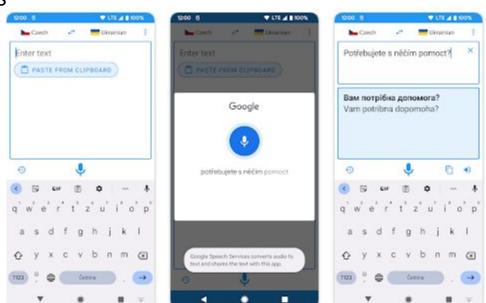

• March 1: *Hi folks*,

Shouldn't we build a Czech-Ukrainian translator and put it on Lindat?

- March 12: hackathon to develop a new frontend
- March 14: first cs ≒ uk translator published
- April 11: improved cs ⇒ uk models
- May 24: Android app

Main work: collect and clean training data

$\epsilon \mid \mathbf{N}$ Národní digitální knihovna	Q Hledat v celé digitální knihovně	Procházet	Sbírky	Informace	Přihlásit	English
6 D Z T	А, пропади ти пропадом, злодію! — загу удару малу сапку, що була йому за ціпон		менни	и і нат	отовив	ŀ
Q Hledat v dokumentu	Перелякано, мов заєць, на якого націлив мис					
5 z 48 stránek	зідчиненими ворітьми летів із панського двор коками, аж обтріпана його одежина тріпоті					The second second second
	а селом. "Злодій, злодій!" — промовив сам до себе, п ільки і знає, що — "злодій!' Тільки мене б іе дасть ані скибки хліба, ані шмаття, ані с. ніхто не скаже: "Йди сюди, Тондо!' Та за про́падом, злодію!"	ити, бит пова доб	ги рого	Але ж не пром	к ніхто мовить.	

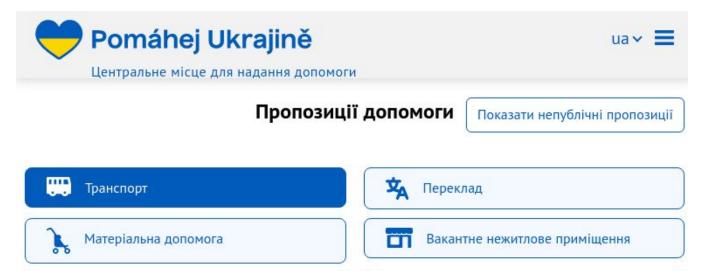
I. А, пропади ти пропадом, злодго! — затрем і н гуменнии і наготовив до удару налу сапку, що була йому за цшок. Перелякано, мов заедь, на якого надшив мисливедь смертоносну зброю, вщчиненими ворпъми лет і в іа панського двору злодш. Плигав довгими скоками, аж обтр!пана його одежина тр1пот1ла. Спинився тшьки вже за селом. "Злод1й, злодш!" -- промовив сам до себе, важко вщсапуючи. "Кожен тшьки і знае, що – .злодш !' Т!льки мене бити, бити... Але ж híxto не дасть апі скибки хл!ба, апі шмаття, апі слова доброго не промовить. І híxto не скаже: ,Йди сюди, Тондо!' Та зате кожен: – .Пропади ти, пропадом, злодш!"... І таке чуже, дос! незнане ночуття стисло загрубше серце громад- ського дармогда, дурника Тонди, що 3і своею ма'пррю, старою жебрач-

ndk.cz has thousands of Ukrainian books, but no mapping to Czech translations and Russian OCR software:

YKPAÏHA ⇒ YKPAÌHA or YKPAШA or YKPA1HA or YKPA!HA

Why develop our own MT?

- Quick solution until Big Tech companies improve their Ukrainian models
- Focus on the needs of refugees and humanitarian organizations
- Direct translation (not pivoted through English)
- Collect "in-domain" test set
- Free API for non-commercial usage

Czech Police uses Charles Translator

← → C ☆ ê oznameni.policie.cz

년 < ☆ 💩 🚍 🗟 🗯 🛛 🥵

EN J

If you have any information on war crimes in connection with war in Ukraine, your information and testimony may be crucial for identification and prosecution of the perpetrators.

Czech Police uses Charles Translator

Preffered	Language
-----------	----------

🗌 Čeština

🗌 English

🗌 Український

🗌 Русский

3/4 Incidentquestions Circumstances

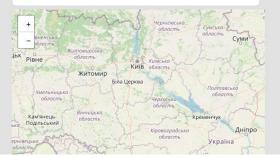
Did you witness an attack of armed forces of any side of the conflict against civilians, infrastructure and civil objects in Ukrainian territory? *

○ Yes

O No

Place *

Please write most accurate address: county, city, street, number

Event Type *

Damage to life and health of civilians

Attacks against unarmed civilians and residential areas

Attacks against civil infrastructure (educational, cultural or medical

facilities)

Attacks against industrial infrastructure (factories, power plants, food

storages, agriculture)

🗌 Looting, pillaging, theft

🗌 Kidnappings, hostage taking

Sexual violence, torture and abuse

Executions

Occurrence of mass graves

Conducting of combat operations and usage of prohibited means of

combat in residential areas (area bombing, mine planting)

Prohibited usage of special ammunition (e.g. cluster bombs, vacuum

bombs, phosphorus munition, chemical and biological weapons)

Other

Information on the Offender *

🗌 Russian armed forces and allied armed groups under united command

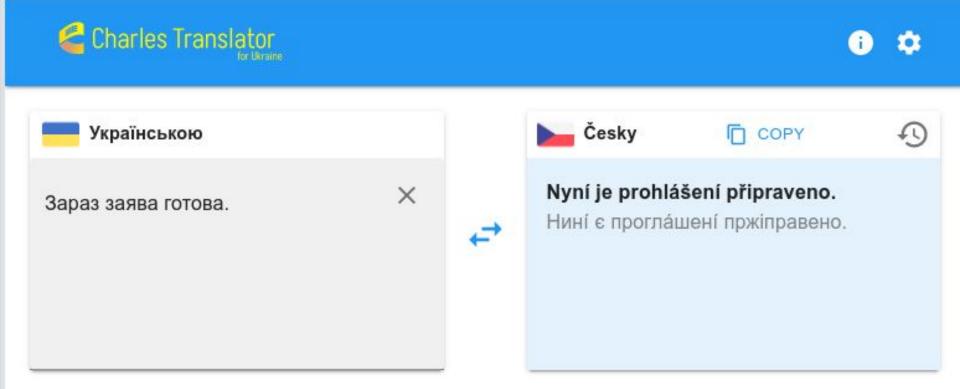
- Prosecution of war crimes in Ukraine
- On-premise installation (sensitive data)

Another information that may be useful

Another information on the incident, offender, witnesses etc.

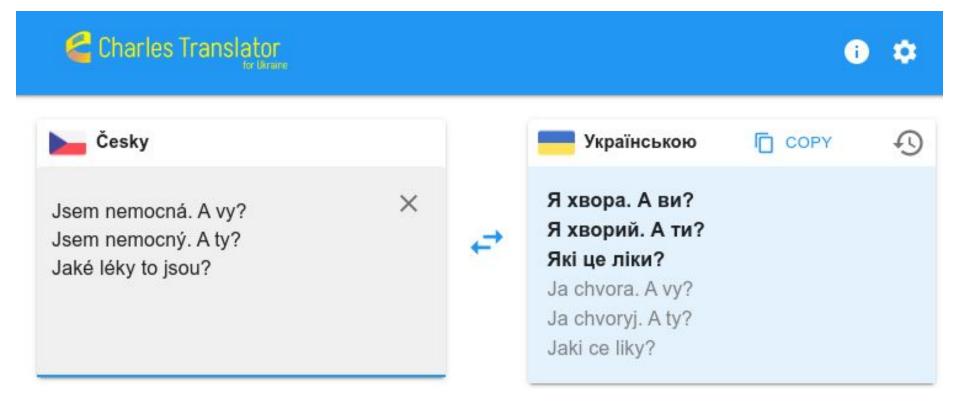
ADD ANOTHER INCIDENT

THE LINDAT/CLARIAH-CZ PROJECT (LM2018101; formerly LM2010013, LM2015071) IS FULLY SUPPORTED BY THE MINISTRY OF EDUCATION, SPORTS AND YOUTH OF THE CZECH REPUBLIC UNDER THE PROGRAMME LM OF LARGE INFRASTRUCTURES

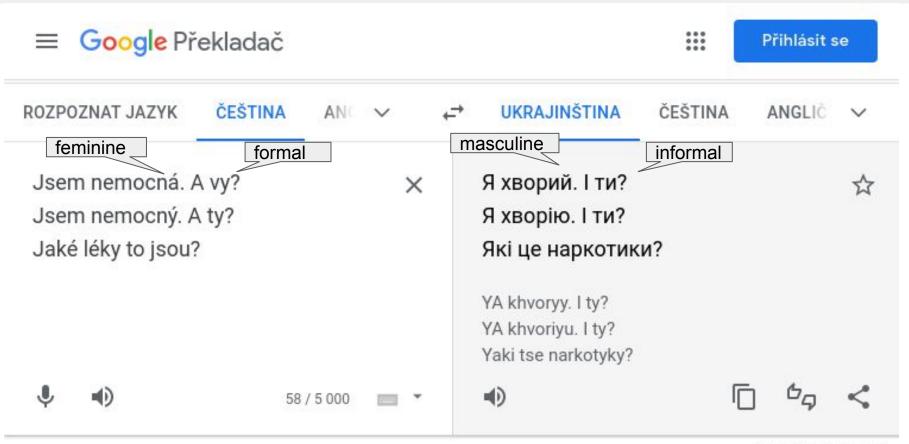
заява declaratio	• •	ication \Rightarrow aplikace computer app		
≡ Google Překladač			Přihlásit s	se
ROZPOZNAT JAZYK UKRAJINŠTINA	~ ↓	ČEŠTINA ANGLIČTINA	NĔMČINA	~
Зараз заява готова.	×	Nyní je aplikace přip	oravena.	☆
Zaraz zayava hotova. In 19 / 5 000	YH *	■)	Г ⁶ 9	< 20

I am ill [fem]. And you [formal]? I am ill [masc]. And you [informal]? What kind of medicine is that?

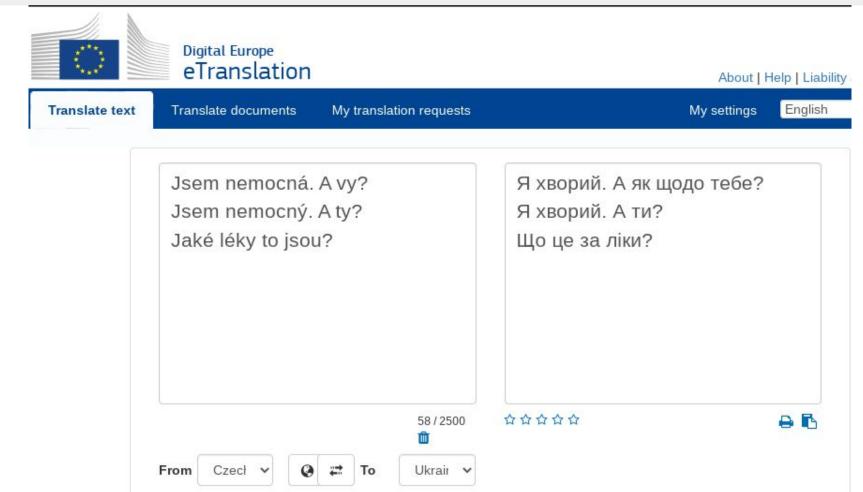
≡ Google Pře	kladač					Přihlásit s	e
ROZPOZNAT JAZYK	ČEŠTINA	ANC V	₽	UKRAJINŠTINA	ČEŠTINA	ANGLIČ	~
Jsem nemocná. A Jsem nemocný. A t Jaké léky to jsou?			×	Я хворий. І ти? Я хворію. І ти? Які це наркотикі	и?		☆
↓ •)	58 / 5	000	Ţ	YA khvoryy. I ty? YA khvoriyu. I ty? Yaki tse narkotyky?	ſſ	j 6 ₀	<

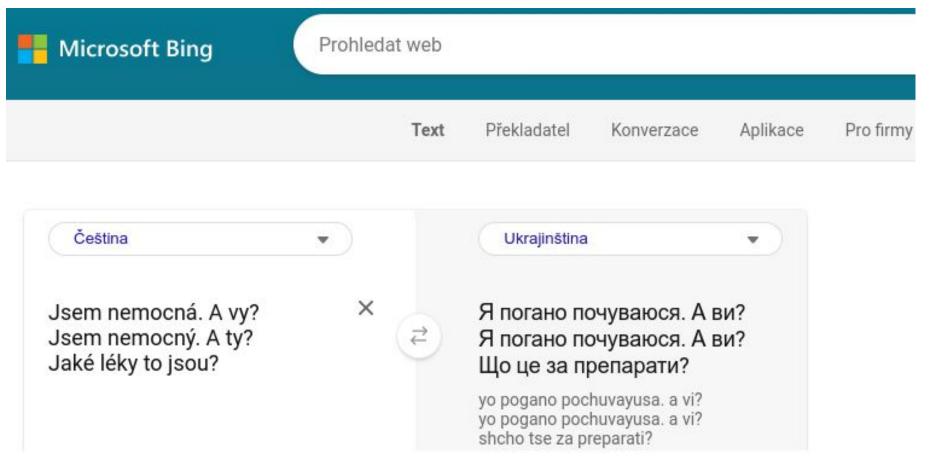
Odeslat zpětnou vazbu

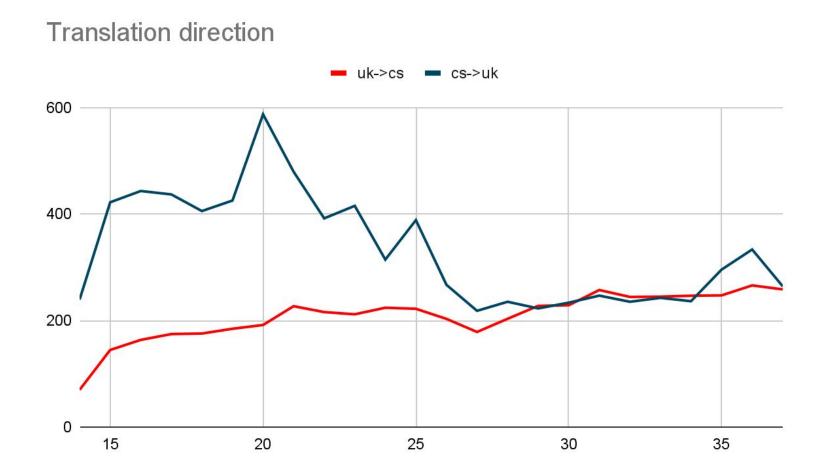
Odeslat zpětnou vazbu

Čeština (detekováno) V	≵ Ukrajinština ∨	Glosái
Jsem nemocná. A vy? × Jsem nemocný. A ty? Jaké léky to jsou?	Я хворий. А ти? Я хворий. А ти? Що це за ліки?	
Jake leky to jsou ?	що це за ліки :	
	<u>ж</u> П	۵ <i>«</i>

Thousands of translations per week April-September 2022

- March 1: *Hi folks, Shouldn't we build a Czech-Ukrainian translator?*
- March 12: hackathon to develop a new frontend
- March 14: first cs \Rightarrow uk translator published
- April 11: improved $cs \Leftrightarrow uk \mod ls$
- May 24: Android app
- since September: evaluating 11 systems in WMT22 shared task

		sutin dvo	ou vícepodlažních obytných		
1	2	3	4	5	1
	2: Some meaning preserved	4: Mo:	at meaning preserved and few grammar mistak	es 6: Perfect me	aning and gramma
				k neznámé vaše	
1	2	3	4	5	
	к житлових будин 1 Иаріуполя заявил	2: Some meaning preserved Маріуполя заявили про розпилення над містом ої речовини з російського безпілотника.	к житлових будинків виявлено тіла 7 цивільних. sutin dvo těla 7 civ 1 2 3 2: Some meaning preserved 4: Мол Маріуполя заявили про розпилення над містом ої речовини з російського безпілотника. □Obráno země, sa	к житлових будинків виявлено тіла 7 цивільних. sutin dvou vícepodlažních obytných těla 7 civilistů. 1 2 3 4 2: Some meaning preserved 4: Most meaning preserved and few grammar mistak Маріуполя заявили про розпилення над містом ої речовини з російського безпілотника.	к житлових будинків виявлено тіла 7 цивільних. sutin dvou vícepodlažních obytných budov nalezena těla 7 civilistů. 1 2 3 4 5 1 2 3 4 5 2: Some meaning preserved 4: Most meaning preserved and few grammar mistakes 6: Perfect me Маріуполя заявили про розпилення над містом ої речовини з російського безпілотника. □ Obránci Mariupolu oznámili postřík neznámé vaše země, sakra, ne dronu nad městem.

WMT 2022 General MT shared task evaluation

WMT22 SQM	Ukraiı chrF	nian→Czech System		WMT22 SQM	Czech- chrF	→ Ukrainian System
0.393		HUMAN-A		0.295		HUMAN-A
0.221	59.6	HuaweiTSC		0.225	64.0	Online-B
0.181	60.7	AMU		0.151	61.5	AMU
0.137	60.4	Lan-Bridge		0.125	64.0	Lan-Bridge
0.102	59.0	Charles		0.065	62.6	HuaweiTSC
0.095	60.3	Online-B		0.062	61.5	Charles
			_			
-0.036	57.5	Online-A		-0.008	60.8	Online-G
-0.157	56.3	Online-G		-0.075	62.2	Online-A
-0.276	55.3	Online-Y		-0.257	59.6	Online-Y
<u></u>	53.7	eTranslation			57.5	eTranslation
-0.626	50.7	ALMAnaCH		-0.669	54.5	ALMAnaCH

Слава Україні!

- Try Czech-English https://cubbitt.lindat.cz
- Try Czech-Ukrainian https://translator.cuni.cz

